

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра біології та екології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фізіологічні аспекти патології

Усі спеціальності факультету

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Фізіологічні аспекти патології
Викладач (-і)	к.б.н., доц. Глодан О.Я.
Контактний телефон викладача	0342596164
Е-mail викладача	oksana.hlodan@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год., IV курс (7) семестр, залік
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro
Консультації	Очні групові та онлайн-консультації
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Патологія - це наука, що вивчає причини, механізми розвитку, структурні та функціональні зміни в органах, тканинах і клітинах, які виникають під час захворювань або травм. Це також термін, який описує будь-яке відхилення від норми у функціонуванні організму або його частин. Патологія є основою для розуміння хвороб і розробки ефективних методів їх діагностики та профілактики.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета викладання дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сформулювати системні знання про загальні закономірності виникнення і розвитку типових патологічних процесів; - сприяти формуванню поняття складності і діалектики взаємовідносин шкідливих і захисно-приспосувальних компонентів типових патологічних процесів; - забезпечити теоретичну базу для подальшого вивчення інших медико-біологічних дисциплін навчального плану: біології, біохімії і ін. <p>Завдання вивчення дисципліни.</p> <p>У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні поняття загальної патології; - роль причин, умов і реактивних властивостей організму у виникненні та розвитку типових патологічних процесів; - причини та механізми виникнення типових патологічних процесів і реакції, їх основні прояви і значення для організму; - принципові можливості, шляхи й наслідки втручання у розвиток типових патологічних процесів. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - застосовувати отримані знання для своєчасного попередження розвитку типових патологічних процесів; - оцінити порушення в організмі характерні для типових патологічних процесів; - виявити розвиток типових патологічних процесів. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі біології при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування законів, теорій та методів біологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p>	

- ЗК04.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК05.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово.
- ЗК07.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК08.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК10.** Здатність працювати в команді.
- ПР02.** Застосовувати сучасні інформаційні технології, програмні засоби та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення професійної діяльності.
- ПР04.** Спілкуватися усно і письмово з професійних питань з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі, державною та іноземною мовами.
- ПР08.** Знати та розуміти основні терміни, концепції, теорії і закони в галузі біологічних наук і на межі предметних галузей.
- ПР09.** Дотримуватися положень біологічної етики, правил біологічної безпеки і біологічного захисту у процесі навчання та професійній діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	14
практичні	16
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Предметна спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
всі	Усі спеціальності	II, III, IV	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	практичні	сам.роб.
Тема 1. Предмет і завдання загальної патології.	2	2	6
Тема 2. Основні поняття загальної патології.	2	2	5
Тема 3. Пошкодження клітини.	2	2	8
Тема 4. Запалення.	2	2	8
Тема 5. Патологія білкового, вуглеводного та ліпідного обміну.	2	2	8
Тема 6. Алергія.	2	2	6
Тема 7. Патологія тканинного росту. Пухлини.	2	4	9
Заг.:	14	16	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання навчальної дисципліни визначена <u>Положенням</u> про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в
-----------------------------------	--

	<p>Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Наказ ректора від 03 липня 2025 р. №572)</p> <p>В освітньому процесі використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, підсумковий та відстрочений.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вхідний контроль проводиться перед вивченням нового курсу з метою визначення рівня підготовки здобувачів вищої освіти з дисциплін, які забезпечують цей курс. • Поточний контроль проводиться науково-педагогічними працівниками на всіх видах аудиторних занять з метою забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів вищої освіти. • Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання здобувачів вищої освіти певного освітнього рівня на проміжному або завершальному етапах їх навчання. Він включає семестровий контроль і атестацію. • Відстрочений контроль або контроль залишкових знань проводиться через деякий час після вивчення навчальної дисципліни.
Вимоги до письмової роботи	У письмовій роботі студент повинен продемонструвати уміння синтезувати теоретичні і практичні знання, отримані в межах одного змістового модуля. Під час підсумкового модульного завдання розглядаються контрольні питання, тести, ситуаційні задачі, запропоновані у методичних розробках для студентів, здійснюється контроль практичних навиків і умінь за темами змістового модуля. Усі відповіді повинні бути подані чітко, грамотно, у заданій послідовності.
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені силабусом навчальної дисципліни.
Підсумковий контроль	Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі (письмовій, усній, тестовій), визначеній відповідною кафедрою. При цьому тривалість письмової компоненти не повинна перевищувати дві академічні години. Якщо підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку, то він виставляється за результатами поточного контролю з усіх видів навчальної роботи (у тому числі теоретичних занять) викладачем, який вів практичні (лабораторні) заняття або сумісно з викладачем-лектором, при цьому присутність здобувача вищої освіти не обов'язкова. Семестровий контроль у формі заліку виставляється на основі результатів роботи студента впродовж усього семестру, підсумкова кількість балів з дисципліни складає максимум 100.
	<p>Форма контролю: залік.</p> <p>Форма здачі: комбінована (письмова з усним захистом).</p>
7. Політика курсу	
Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів	

без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://is.gd/tB2zi9>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://is.gd/eeiJX8>

Ліквідація академічної заборгованості, перескладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника» <https://is.gd/EtCjNG>

Завдання, які студент виконав пізніше зазначених кінцевих термінів не приймаються і повинні бути відпрацьовані індивідуально. Винятком із цього правила є наявність поважної причини з її документальним підтвердженням.

Неприпустимі списування, студент повинен вільно володіти матеріалом.

Якщо студент пропустив більше 50% занять, він повинен пройти тестування на сайті дистанційного навчання і тільки тоді буде допущений до написання екзаменаційної роботи.

Обов'язковим для допуску до екзамену є відвідування більше 50% занять, робота на заняттях, виконання тестових завдань.

По завершенні вивчення курсу здобувачі вищої освіти мають можливість пройти опитування у системі Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності <https://d-learn.pnu.edu.ua/> щодо удосконалення якості навчання. Анкета носить анонімний характер і включає 10 запитань, відповіді на них будуть використовуватися лише в узагальненому вигляді.

Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності студентів, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати їх пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

Можливість зарахування результатів неформальної освіти. Рекомендовані платформи: Coursera, EdX, Prometheus.

8. Рекомендована література

Література:

1. Репродуктивне і сексуальне здоров'я: навчальний посібник / О.Я. Глодан. – Івано-Франківськ, 2025. – 155 с.
2. Біологія: підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти (рекомендовано МОН України) / Л.В. Горобець, Н.В. Кокар, І.В. Кравець, О.Я. Глодан. – Тернопіль: Астон, 2025. – 304 с.
3. Грицуляк Б.В., Грицуляк В.Б., Глодан О.Я., Івасів В.А. Ангіологія, гістологія, електронна мікроскопія яечка і над'ячка: навчальний посібник /Грицуляк Б.В., Грицуляк В.Б., Глодан О.Я., Івасів В.А. - Івано-Франківськ, в-во: Голіней О.М., 2022. – 90с.
4. Цитологія сперматогенезу: курс лекцій для студентів спеціальності 091 – Біологія ОПІ «Лабораторна діагностика» / Глодан О. Я. – Івано-Франківськ : підприємець Голіней О.М., 2020. – 50 с.
5. Варикоцеле / [Б. В. Грицуляк, В. Б. Грицуляк, О. Я. Глодан, Г. І. Пташник, О. Є. Халло]. – Івано-Франківськ: Видавництво «Плай», ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2009. – 108 с.
6. Клінічна анатомія над'ячка / [Б. В. Грицуляк, В. Б. Грицуляк, О.І. Готюр, І.Й. Івасюк, О. Я. Глодан, Н.П. Долинко, М.І. Поливкан, А.М. Спаська]. – Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В.Стефаника, 2018. – 84 с.

7. Чайченко Г.М., Цибенко В.О., Сокур В.Д. Фізіологія людини і тварин. - К.: Вища школа, 2003. – 463 с.
8. Філімонов В.І., Наливайко Д.Г. Нормальна фізіологія. - К.: Здоров'я, 1994. - 608 с.
9. Старушенко Л. І. Анатомія і фізіологія людини. – К.: Вища школа, 1992.
10. Сексологія та сексопатологія / Б.М. Ворнік, Є.В. Кришталь (2-е видання) . – Київ ВСВ «Медицина», 2023. – 631 с.

Викладач

Глодан О.Я., к.б.н., доц.

